

Hallinnon kehittämisen oppaat valtionapu- viranomaisten tukena

Valtionavustushankkeen seurantaryhmä 12.10.2023

Tuula Lybeck, hankejohtaja, valtiovarainministeriö
Leena Rantala, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallinnon kehittämisen oppaat

- Valtionavustushanke on valmistellut hallinnon kehittämisen oppaita valtionapuviranomaisten tueksi.
- Tavoitteena on kehittää ja yhdenmukaistaa valtionapuviranomaisten toimintatapoja sekä sujuvoittaa asiointia. Oppaat otetaan huomioon valtionavustustoiminnan digitaalisia palveluja määriteltäessä ja kehitettäessä.
- Valtionapuviranomaisten toimintatapoja käsitellään myös hakijaryhmäkohtaisissa selvityksissä.

Tarkoituksena on, että * merkitys oppaat julkaistaan valtiovarainministeriön hallintopolitiikan julkaisusarjassa; kaksi niistä on jo julkaistu.

Oppaat ovat nykyisin saatavilla osoitteessa <https://vm.fi/valtiovavustushankkeen-aineistot-ja-tuotokset>

Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli *

Valtionavustustoiminnan sanasto *

Valtionavustuksen ja valtionavustuslajien tunnistaminen

Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä *

Valtionavustuksen vakioehdot

Valvontaopas (tulossa) *

Oppaiden (ja muiden tuotosten) julkaiseminen

- Valtiovarainministeriön verkkosivustolle valmistellaan valtionavustustoiminnan kehittämistä käsittelevä sivu, joka on tarkoitus julkaista loppuseminaarissa 15.11.2023.
  - Sivuille on tarkoitus koota lyhyesti valtionavustuksia ja valtionavustustoimintaa sekä sen kehittämistä koskevat perustiedot ohjauksineen. Lisäksi sivulle kootaan materiaalipankki, jossa ovat hankkeessa valmistellut asiat, kuten julkaisut, jotta ne ovat saatavilla hankkeen jälkeenkin.
  - Tavoitteena on, että valtiovarainministeriö vastaa sisällön tuottamisesta ja sisältöjen ajantasaisuudesta, oikeellisuudesta ja saatavilla olosta hankkeen jälkeen. Merkittävät muutokset arvioidaan ja suunnitellaan erikseen; ne tehdään yhteiskehittämällä.
- + Oppaita voidaan julkaista mahdollisuuksien mukaan jälkikäteen verkkojulkaisuuksina, kun valtiovarainministeriö voi alkaa toteuttaa niitä. Verkkojulkaisuja on helpompi käyttää kuin pdf-asiakirjoja. Katso esimerkiksi [Vahva ja välittävä Suomi](#)

Oppaiden valmistelu

- Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä kokoava opas julkaistiin juuri. Vastaavanlaista valtionavustusten hallinnoinnin yleisiä perusteita ja lähtökohtia kokoavaa käsikirjaa ei ole aikaisemmin tehty.
- Valvontaopas valmistuu vuoden loppuun mennessä. Valtionavustustoiminnan yhteisestä toimintamallista valmistellaan vielä yksi tiivis versio, joka julkaistaan valtiovarainministeriön julkaisusarjassa vuoden loppuun mennessä.
- Oppaita on valmistellut valtionavustushankkeessa toimiva lainsäädäntöjaosto. Tässä esityksessä luonnehditaan lyhyesti oppaiden tarkoitusta.

Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli

- Valtionavustustoiminnan kehittämisen tavoitteena on toiminnan muutos. Se tarkoittaa tiedolla johtamisen vahvistamista ja vaikuttavuuden lisäämistä, mikä uudistaa osaltaan myös julkista hallintoa. Toiminnan muutos on sanoitettu periaatteineen toimintamalliksi ja sitä koskevaksi oppaaksi.
- Toimintamalli painottaa valtionavustusten suunnittelua ja arviointia sekä valtionavustustoiminnassa syntyvän tiedon hyödyntämistä. Tavoitteena on, että valtionapuviranomaisten uudistavat toimintaansa, toimintakulttuuriaan ja vakiintuneita käytäntöjään toimintamallin suuntaisesti.
- Toimintamalliopas on tarkoitettu suuntaviivoineen valtionavustustoiminnan kehittämisen parissa toimiville valtionapuviranomaisille, jotka ottavat valtionavustustoiminnan digitaaliset palvelut käyttöön. Opasta voivat hyödyntää myös ne valtionapuviranomaiset, jotka eivät suunnittele valtionavustusten hallinointiin ja käsittelyyn tarkoitettua yhteisen palvelun käyttöönottoa.

Tutustu:

[Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli](#): Valtionavustustoiminnan kehittämisen suuntaviivoja

Valtionavustustoiminnan sanasto

- Valtionavustustoiminnan sanastossa määritellään valtionavustustoimintaa koskevat keskeiset käsitteet ja annetaan näille valtakunnalliset termisuositukset sekä niiden vastineet ruotsiksi ja englanniksi.
- Tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa yli 90 valtionapuviranomaisen käyttämät käsitteet. Sanaston avulla myös valtionavustusten hakijat voivat vahvistaa ymmärrettävää ja yhdenmukaista valtionavustusviestintää.
- Yhteisten käsitteiden avulla on mahdollista myös yhtenäistää valtionavustustoiminnasta kerättävää tietoa ja osoittaa siten valtionavustuksilla rahoitettavalla toiminnalla aikaan saatuja vaikutuksia.
- Valtionavustushankkeessa pidettiin huolta siitä, että kaikki toiminta on sanastonmukaista. Sanasto oli lähtökohta toiminnan muutokselle, digitaalisille palveluille ja analysoinnille ja raportoinnille.

Tutustu:

[Valtionavustustoiminnan sanasto](#): 2. laajennettu laitos

[Valtionavustustoiminnan sanasto](#) sanastot.suomi.fi-palvelussa

Valtionavustusten ja valtionavustuslajien tunnistaminen

- Harkinnanvaraiset valtionavustukset ovat erityinen yhteiskuntapolitiikan väline, jolla avustetaan erilaista toimintaa ja erilaisia hankkeita. Valtionavustukset on erotettava muusta julkisesta tuesta, koska ne ovat erityinen tuen muoto ja väline saavuttaa yhteiskunnallisia ja kansainvälisiä päämääriä. Valtionavustuksia koskevaa tietoa avaamalla, analysoimalla ja raportoimalla vahvistetaan valtionavustusten kohdentamisessa tarvittavaa tietoperustaa.
- Valtionavustusten ja valtionavustuslajien tunnistaminen liittyy toiminnan muutokseen, kun valtionavustusten asemaa selkeytettiin politiikkaohjauksen välineenä.
- Harkinnanvaraisen valtionavustuksen tunnusmerkit antavat valtionapuviranomaisille perustietoja valtionavustuksen ja valtionavustuslajien tunnistamisen tueksi. Valtionavustus on tuenluontoista rahoitusta, jonka keskeinen tunnusmerkki on harkinnanvaraisuus. Valtionavustus voidaan myöntää joko yleisavustuksena tai erityisavustuksena, jonka lajeja ovat muun muassa investointi- ja hankeavustukset sekä apurahat.

Tutustu:

[Harkinnanvaraisen valtionavustuksen ja valtionavustuslajien tunnistaminen](#)

Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä

- Oppaassa käsitellään valtionavustusten hallinnointia lähinnä valtionavustuslain (688/2001) yleissääntelyn puitteissa. Hallinnoinnilla tarkoitetaan valtionavustusohjelmien, tukijärjestelmien tai muiden vastaavien valtionavustuskokonaisuuksien valmistelemista ja niiden toimeenpanoa.
- Opas on tarkoitettu valtionapuviranomaisissa työskenteleville asiantuntijoille valtionavustusten hallinnoinnin tueksi. Oppaaseen on koottu säädösperustaa, yleisiä periaatteita, lähtökohtia, esimerkkejä ja oikeustapauksia.
- Vastaavanlaista, valtionavustusten hallinnoinnin yleisiä perusteita ja lähtökohtia kokoavaa käsikirjaa ei ole aikaisemmin tehty. Opasta voi jatkossa hyödyntää myös digitaalisten palvelujen kehittämisessä ja käyttöönotoissa.
- Opas on suunniteltu julkaistavaksi myös erillisenä verkkojulkaisuna.

Tutustu:

[Valtionavustusten hallinnoinnin perusteita ja hyviä käytäntöjä](#): Opas valtionapuviranomaisten tueksi.

Valtionavustuksen vakioehdot

- Valtionavustuksen vakioehdot on asiakirja, johon on koottu yhteen tietyn valtionavustuksen käyttöä koskevat yleiset ehdot ja rajoitukset. Vakioehdoissa vakioidaan ne valtionavustuksen käyttöä koskevat ehdot ja rajoitukset, jotka ovat samat kaikille kyseisen valtionavustuksen saajille. Yhdet vakioehdot otetaan liitteenä osaksi valtionavustuksen myöntämistä koskevaa päätöstä.
- Jokainen valtionapuviranomainen laatii omat vakioehtonsa. Vakioehtojesen laatimisessa tulee ottaa huomioon viranomaisen harkintavaltaa rajoittavat säädökset ja yleiset periaatteet.
- Yhdellä valtionapuviranomaisella voi olla useita vakioehtoja, esimerkiksi yleisavustusten vakioehdot, eri hankeavustusten vakioehdot ja investointiavustusten vakioehdot. Eri tyyppisiin valtionavustuksiin voi liittyä erilaisia ehtosisältöjä, mutta vakioehtojesen rakenne (otsikkotasos) on pääpiirteissään sama.

Tutustu:

[Valtionavustuksen vakioehdot](#): Opas valtionapuviranomaisille valtionavustuksen käyttöä koskevien yleisten ehtoesen ja rajoitusten laatimisen tueksi

Vakioehtojesen esimerkkitekstit [ruotsiksi](#)

Vakioehtojesen esimerkkitekstit [englanniksi](#)

Valvontaopas

- Valtionavustushankkeessa valmistellaan valvontaopasta (ja -mallia), joka ohjaa tarkastelemaan valvontaa valtionavustuksen käytön valvontaa laajempaa asiana. Oppaassa korostetaan valvonnan riskiperusteisuutta ja kehoitetaan valtionapuviranomaisia lisäämään valtionavustusten hakijoiden ja saajien neuvontaa.
- Valtionavustusten asianmukaisen ja vaikuttavan käytön varmistaminen on osa laajempaa valtionapuviranomaiselle säädettyä velvollisuutta varmistaa valtion varojen käytön oikeellisuutta. Valtionavustuksen käytön valvonta onkin hyvä ymmärtää joukoksi hyvän hallinnon menettelytapoja, joiden keskeisenä tavoitteena on ennaltaehkäistä sekä tahattomia että tahallisia valtionavustuksen väärinkäyttötilanteita.
- Valtionavustustoiminnan valvonnassa korostuu kaksi näkökulmaa:
  - Valtionapuviranomaisen oman toiminnan asianmukaisuuden (ml. hallintomenettely) varmistaminen
  - Valtionavustuksen käytön asianmukaisuuden varmistaminen

Lisätiedot

<https://vm.fi/valtionavustustoiminnan-kehittaminen>

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

